

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи аспірантів
за навчальною дисципліною
«Жанрові теорії перекладу: художній та
галузевий переклад»**

рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий, доктор філософії)
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітня програма	035 Філологія (германські мови (англійська, німецька), література зарубіжних країн, перекладознавство

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша “27” червня 2025 року протокол № 17

Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

Олександр РЕБРІЙ

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов “30” червня 2025 року протокол № 7

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

Загальні положення щодо організації самостійної роботи здобувачів освіти. Самостійна робота здобувачів освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна».

Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити*

Самостійна робота включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача освіти денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів освіти повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку здобувача. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і можуть включати виконання контрольних робіт, включених до навчального плану, курсових робіт, індивідуальних завдань, тестів, розрахунково-графічних робіт, рефератів, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

Зміст та організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною «жанрові теорії перекладу: художній та галузевий переклад»

Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни складає 3 кредити, тобто 90 годин. Обсяг самостійної роботи для денної форми навчання складає 72 години.

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

*Здобувач вільно обирає один із трьох розділів і формат виконання самостійної роботи: письмовий (реферат) або змішаний усно-письмовий (мультимедійна презентація, озвучувана в аудиторії) відповідно тематики курсу.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна заочна)	
Тематичний блок 1. Жанрово-стилістичний напрямок досліджень у перекладознавстві: теоретико-методологічний аспект			
1.	Опрацювання літератури за темами “Функціональний підхід до дослідження перекладу як основа формування жанрових теорій перекладу”	5	—
2.	Опрацювання літератури за темами “Головні теоретико-методологічні поняття жанрових теорій перекладу”	5	—
3.	Опрацювання літератури за темами “Особливості перекладу текстів художньої літератури”	5	—
4.	Опрацювання літератури за темами “Особливості перекладу інформативних текстів”	5	—
5.	Редагування перекладів текстів різних стилів та жанрів	5	—

Тематичний блок 2. Особливості перекладу текстів різних стилів та жанрів			
1.	Опрацювання літератури за темами “Переклад творів дитячої літератури”	5	–
2.	Опрацювання літератури за темами “Кінопереклад”	5	–
3.	Переклад творів жанрів казки, фентезі, наукової фантастики, утопії/антиутопії	5	–
4.	Аналіз особливостей перекладу інформативних текстів	6	–
5.	Вивчення термінологічних проблеми перекладу фахової літератури	6	–
	*Самостійна робота (реферат або презентація)	20	
	Усього	72	–

Завдання для самостійної роботи

№	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тематичний блок 1. Вивчити наукову літературу за темою Жанрово-стилістичний напрямок досліджень у перекладознавстві: теоретико-методологічний аспект. Детально розглянути теоретико-методологічний аспект жанрово-стилістичних теорій перекладознавстві. Зокрема, -здобувачі вивчають всю наявну інформацію щодо класифікації перекладів на основі функціонального перекладу; художнього та інформативного перекладу; -особливостей перекладу текстів художньої літератури; -особливостей перекладу інформативних текстів; -теоретичного опису окремих різновидів перекладу. -національні жанри як проблему перекладу; -поняття жанрово-стилістичної домінанти перекладу; -проблеми відтворення ідіостилю та ідіостилю у перекладі; рівнів аналізу (лексичний, граматичний, прагматичний, текстовий); -проблеми трансформацій у різних стилях і жанрах; -особливості прозового перекладу; -особливості поетичного перекладу; -особливості драматичного перекладу; -систему образів літературного твору як об’єкту перекладу; -текстові категорії як об’єкту перекладу.	25	–
2	Тематичний блок 2. Вивчити наукову літературу за темою особливості перекладу текстів різних стилів та жанрів. Систематизувати способи перекладу текстів різних стилів та жанрів, зокрема -всю наявну інформацію щодо перекладу творів дитячої літератури, кіно перекладу, перекладу творів жанрів казки, фентезі, наукової фантастики, утопії/антиутопії; -особливостей перекладу інформативних текстів; -термінологічних проблем перекладу фахової літератури.	27	–
3	Укласти реферат або мультимедійну презентацію за вибором здобувача і подати їх на платформу Moodle.	20	
	Разом:	72	–

Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Дорофєєва М. С. Методологія перекладознавчих досліджень. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. 156 с.
2. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : пер. з англ. За ред.: Іва Гамбієра та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 560 с.
3. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 3 : за ред.: Іва Гамбієра та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2021. 312 с.
4. Енциклопедія перекладознавства. За ред. О.А.Кальниченка та Л.М.Черноватого. Том 2. Вінниця : Нова книга, 2020. 276 с.
5. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ : Юніверс, 2003. 275 с.
6. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу (аспектний переклад) : підручник / за ред. О. І. Тереха. Вінниця : Нова книга, 2000. 446 с.
7. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
8. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. Київ : Факт – Наш час, 2006. 344 с.
9. Українська перекладознавча думка 1920-х – початку 1930-х років: Хрестоматія вибраних праць з перекладознавства до курсу «Історія перекладу» для студентів, що навчаються за спеціальністю «Переклад». Вінниця: Нова книга, 2011. 504 с.
10. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ : Либідь, 2007. 248 с.
11. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Подміногін В.О., Кальниченко О.А., Радчук В.Д. О.М. Фінкель – забутий теоретик українського перекладознавства. Вінниця : Нова Книга. 438 с.
12. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Черняков Б.І., Новикова М.О., Некряч Т.Є., Венгерівська М.А., Савчин В.Р., Кальниченко О.А. Микола Лукаш: Моцарт українського перекладу. Вінниця : Нова Книга, 2009. 445 с.
13. Rebrii O., Bondarenko Ie., Rebrii I, Translating artlangs: the clash of worldviews. *Cognition, communication, discourse*, 2022 No. 24. P. 68–77.
14. Rebrii O., Rebrii I., Pieshkova O. When words and images play together in a multimodal pun. *Lublin Studies in Modern Languages and Literature*. Maria Curie-Sklodowska University Press. Vol. 46. No 2. 2022. P. 85-97. (*Scopus*)
15. Rebrii O. Translating children's literature: Intersemiotic perspectives. Міждисциплінарні обрії інтермедіальності: лінгвістика - літературознавство - перекладознавство : колективна монографія / за ред. О. Воробйової, Р. Савчук, Л. Тараненко. Київ : Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2024. С. 338-353.

Додаткова література

16. Bassnett S. *Constructing Cultures: Essays on Literary Translation*. Clevedon : Multilingual Matters, 1998. 143 p.
17. Cronin M. Keeping one's Distance: Translation and the Play of Possibility. *TTR : traduction, terminologie, redaction*. 1995. Vol. 8, № 2. P. 227–243.
18. Gottlieb H. Subtitling. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. London and New York : Routledge. P. 244–248.
19. Introduction: The Landscapes of Audiovisual Translation. URL: http://www.jostrans.org/issue06/intro_issue06.pdf
20. Jankowska A. Translating Humor in Dubbing and Subtitling. URL: <http://www.translationjournal.net/journal/48humor.htm>
21. Knittlova D. On the Degree of Translators' Creativity. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Philosophica. Philosophica*. 2000. № 73. P. 9–12.

22. Lefevere A. Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame. London, New York : Routledge, 1992. 176 p.
23. Newmark P. A Textbook of Translation. London, New York : Prentice-Hall, 1988. 292 p.
24. O'Sullivan E. Imagology Meets Children's Literature. *International Research in Children's Literature*. 2011. № 4.1. P. 1–14.
25. O'Sullivan E. Narratology Meets Translation Studies, or, the Voice of the Translator in Children's Literature. *Meta: Translators' Journal*. 2003. Vol. 48, № 1–2. P. 197–207.
26. Pedersen, Jan. How is Culture Rendered in Subtitles? URL: http://www.euroconferences.info/proceedings/2005_Proceedings/2005_Pedersen_Jan.pdf.
27. Remael A. URL: <http://www.erudit.org/revue/ttr/2009/v22/n1/044794ar.pdf>.
28. Seleskovitch D., Lederer M. Interpreter pour traduire. Paris : Didier Erudition, 1993. 311 p.
29. Shavit Z. Cultural Notions and Literary Boundaries: On the Creation of the Systemic Opposition between Children's Literature and Adult Literature in the Eighteenth Century. *Space and Boundaries of Literature / Espace et frontières de la littérature*. Proceedings of the 12th Congress of the International Comparative Literature Association. Munich, 1988. P. 416–422.
30. Shavit Z. Poetics of Children's Literature. Athens and London : University of Georgia Press, 1986. 216 p.
31. Shavit Z. Translation of Children's Literature as a Function of its Position in the Literary Polysystem. *Poetics Today*. 1981. Vol. 2, № 4. P. 171–179.
32. Shavit Z. The Portrayal of Children in Popular Literature: the Case of Enid Blyton. *The Portrayal of the Child in Children's Literature*. Proceedings of the 6th Conference of the IRSL. Bordeaux, University of Gascony, 15–18 September, 1983. Munchen, NY, L : K. G. Daur, 1985. P. 315–332.
33. Spanakaki, Katia. Translating Humor for Subtitling URL: <http://translationjournal.net/journal/40humor.htm>.
34. The Translation Studies Reader. [ed. by L. Venuti]. London, New York : Routledge, 2000. 524 p.
35. Venuti L. The Translator's Invisibility. A history of Translation. London, New York : Routledge, 2004. 353 p.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

EBSCO Publishing - багатoproфільна база даних, яка нараховує понад 4600 журналів. (Доступ з Інформаційного центру "Вікно в Америку", Центральна наукова бібліотека ХНУ імені В.Н. Каразіна)

Додаткові інформаційні ресурси розташовані на сторінці кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша ХНУ імені В.Н. Каразіна: <http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/library-4>.

Handbook of Translation Studies Online: <https://benjamins.com/online/hts/list/translations/uk>

RWS Group (2024). Trados Studio 2024 [Computer software]. Maidenhead, UK: Author.